

Z paměti starých osadníků.

Mé divadelní počátky.

Píše M. Vasková z Chicaga.

Přišel k nám jednoho dne pan Vác. Lenoch a řekl: "Jdu vás pí. Vasková požádat, abyste napsala něco ze svého života. Třeba něco ze svých divadelních počátků." — Harlo Davidova! Já, — a něco napsat! Ono se to lehounce řekne: "Napište něco!" Ale jak napsat, když sudičky člověku neustědily toho nadání, abych mohla hodoš vzletnými slovy vyprávět o svých strastech. Sedím s perem v ruce a myšlenkami se nořím do minulosti. Vzpomínky hrnou se jedna za druhou — škoda, přeškoda, že nemám spisovatelské schopnosti; co by tu bylo zajímavých kapitol z mého života. Pokusím se jen tak z "většího" něco načrtnout.

Narodila jsem se dne 4. července 1852, ve mlýně zvaném na "strašičku" u Libouně, v panství vlášimském, nedaleko blanického vrchu. Matka říkávala, že je to co by kamenem dohodil a to ostatní došel. Říkávala nám, že v tom vrchu jsou skryti blaničtí rytíři se sv. Václavem, a že, až bude v Čechách nejhůře, vyjdou bránit českou zemi. Zdá se mi, že mají trochu tvrdý spánek...

Šlo mě na pátý rok, když otec mlýn prodal. Zařídil si obchod v Praze na malém staroměstském náměstí, ale po čtyřech letech obchodu zanechal. Stěhovali jsme se do Pelhřimova, kde otec opět mlýn najmul a kde jsme spokojeně po 5 roků žili. V Pelhřimově chodila jsem do dvou tříd obecných škol. Po té poslali mne rodiče k tetě do Znojma na Moravě, do německé školy. Tam jsem docela zapoměla, co jsem se v těch dvou třídách české školy naučila. Tu trošku, kterou nyní umím, naučila jsem se zde v Americe čtením knih a časopisů. Mezi tím časem, co jsem ve Znojmě prodlévala, rozhodli se moji rodiče, že odstěhují se do Ameriky. Za několik týdnů na to unášela nás loď ku břehům nové země, jako tisíce jiných krajanů...

Kdyby byl otec tehdy tužil, co nás v nové vlasti očekává, zajistil že byl by neopustil milované Čechy. Přijeli jsme v r. 1863; v témže čase zúřila občanská válka. Usadili jsme se ve státě Michigan, kdež zabral otec 160 akrů pozemku; mezi našimi pozemky protékala dosti široká řeka. Otec chtěl na ní časem postavit mlýn. Sousedé mu pomohli vyklesat kousek pozemku pro stavení a políčko, zrobit splav přes řeku a podobně. Splav jest tam do dneška, avšak ku stavbě mlýna už nedošlo. Čeští farmeři z okolí a s nimi zároveň otec, byli voláni k vojsku. Ačkoli otec nemusel poslechnouti, poněvadž v nové zemi prodléval jenom několik měsíců, přece svědomí mu nedalo a on šel —

Byla to poctivá a ryzá povaha; poněvadž byl přesvědčen, že tato země stane se mu druhou vlastí, šel prolévat krev za spravedlivou myšlenku. Jednoho večera, když sourozenci klečeli při modlitbě, odešel tajně, bez rozloučení, a připojil se k druhým. Nastoupili všichni cestu do Chicaga. Já právě měkala v Chicagu, v dobré službě. Doslechla jsem se, že na nádraží u jezera jsou také čeští farmeři z Michigan; pustila jsem se tam, a poznala jsem mezi nimi též svého otce — Přiskočila jsem k němu, on přiložil ruku na mou hlavu, ale nemohl bolem ani promluvit. Po chvíli sedali už do vozů a odjížděli, aby bojovali pro "novou vlast". Na té vojně prodléval otec všechny svízele a strasti a vrátil se po ukončení války se zdravím porušeným a k práci neschopen. Krátce na to v srpnu 1864 nemoci té polehl. Téhož času zúřila v našem ma-

lém městě cholera, již byla i matka zachvátna. Otec pracoval k smrti, a matka v jízdě vedlejší ležela, schvátna jsouc těžkou chorobou. Byla jsem tehdy povolána domů, abych obstarávala do mácnost. Jedné noci otec zemřel; nikdo u něho nebyl a já únavou přemožena, jsem usnula. Ruka se mi třese, při bolné té vzpomínce —

Do prosté rakve položili jsme drahého otce, a nechali jsme jej dovésti do pohřebnického závodu. Tam, když nahromadilo se jich více, byly teprve odvezeny na hřbitov. Byl to smutný pohřeb. Bez řečnění, bez květin, bez zpěvu; jenom já se starším bratrem jsme provázeli otce na poslední cestě. Za čtyři dny po otcově smrti, zemřela rok stará sestřička a byla uložena do téhož hrobu. Takový počátek měl náš život v Americe...

Nebudu ani vypisovati, jak těžko a obtížno bylo matce o nás se starat. V Americe se však člověk pracovitý neztratí; i u nás se to osvědčilo.

Dávalo se nám někdy lépe, někdy hůře, ale zle nám nikdy nebylo. Znenáhla seznamovali jsme se s krajany, kteří navštěvovali divadla a jiné zábavy ve Slovanské Lípě na Clinton ul. Nedala jsem pokoje, až i mně dovoleno divadlo navštívit. Dávali tehdy: Schillerovy "Loupežníky". Amálií hrála sl. Klementina Chládková, Karla zesnulý p. Ad. Chládek, France p. Barcal; na ostatní se nepamatuji. Tehdy poprvé pojal mne touha též účinkovati na jevišti. A jakou měla jsem radost, když jsem mohla jedenkrát na divadle zastáti statistku. Za nedlouho však již, vystoupila jsem v úloze Kačenky, v "Chudém písníkáři". Hrála jsem ještě několikrát v sni "Slovanské Lípě". Potom sňi vyhořela, a Těl. Jed. Sokol, uspořádal několik představení v sni německých turnerů na Clark ul. Když Těl. Jed. Sokol sňi opět zbudovala, zahájila divadlo hrou: "Žižkova smrt", za ohromné návštěvy. K mé radosti dostávalo se mi čím dále, tím větších a hlavnějších úloh. Divadlo tehdy řídili p. V. Lenoch, F. Barcal a Jos. Šišera. V roce šestadesátém jsem zpívala ve zpěvohře "Rinaldo Rinaldini" královnu Simphonii a to ještě bez průvodu hudby. Pan Antonín Jurka dosvědčí, jak jsme se tehdy líbili, takže jsme museli hru tuto opakovat. Malá nehoda stala se jednoho z účinkujících, nyní už zesnulému p. Ant. Matuškoví, představujícímu jednoho z uhlířů. Pan Matuška zpíval:

"Hoj ženo neotvírej tu svoji klapajznu, zmlouš-li se ještě v slově, budu ihned pohotově, že ti jednu vyšmajznu."

A stalo se, že "vyšmajznu" ji, ale ne své ženě, ale za ním stojícímu p. Janu Haismanovi, že v tu chvíli zapomněl, že také představuje jednoho z uhlířů. Do smíchu mu jistě nebylo, tak jako nám, stojícím za kulisami. Jak se spolu potom vyrovnali, ani se už nepamatuji.

Blahou mi zůstane vzpomínka na ty doby. Zdá se mi, že se nyní už s takovou ochotou a nadšením nehraje, jako se hrávalo tehdy, když já jsem spoluúčinkovala. Každý se tehdy snažil, aby předstihl druhého v obětavosti a v zápalu pro povznesení divadla. Odměnou bylo nám uznání obecnosti.

Nikdy nezapomenu na prvé provozování hry "Sirotek Lovoodský". Toho večera totiž povstal chicažský oheň. Měla jsem tehdy vystoupiti v úloze lady Georginy. Chystala jsem se právě k vystoupení, když tu pojednou zaslechla jsem jakýsi šumot. Ohlížím se a pátřím po příčině a tu zablédla

jsem oknem vysoko lehat plameny. Obecenstvo se zvedá ze sedadel, někteří vyběhají ven a v několika minutách se všechno žene na ulici. A já též jak jsem byla upravena, na ulici jsem vyběhla. Cestou padaly na mne hořící oharky. Vběhla jsem do našeho bytu a v rychlosti svázala jsem do uzlů něco prádla a šatů. Kouř vypudil mne ze světnice. Když jsem docházela na roh ulice a ohlížela jsem se, sířecha stála již v jednom plameni. Dívám se a vidím, jak se střecha títi a pohřbívá mou domácnost. Byla jsem tehdy provdána teprve druhý rok. "Sirotek Lovoodský" hrál se potom ještě několikráte.

Po delší přestávce, vystoupila jsem ještě jedenkrát. Naposledy v úloze Černé, chalupnice ve hře "Směry života". Nyní, kdy už mou hlavu zdobí šediny, nechávám se zastupovati mým synem Josefem a dcerou Bertou, provdanou za Jos. Hynka, kteří náklonnost k divadlu po mně zdědili. Připomínám ještě, že všech sedm členů naší rodiny, na jevištích vystupovalo. Zdá se mi, že naše ochotnická divadla po nenáhlé zánikají a není daleka doba, kdy budeme moci říci: "Odpovězte v pokoji."

Se sestrou Bertou Novákovou, jsme rok po smrti matky, navštívily ta místa, do kterých otec kládí tolik nadějí. Cesta k naší bývalé farmě byla už ostružinami zarostlá, takže jsme ji bez "krveprolití" ani přejíti nemohly. Na místě kde stávalo naše obydlí, leželo několik kusů ztrouchnivělých dřev. Přes řeku dosud ležely dva cedrové kmeny, které tam byly položeny otcem, abychom mohly choditi pro vodu na druhou stranu řeky. Co trapných a bolestných vzpomínek budil rozhled po těch místech pustých, opuštěných to hrobů našich nadějí.

Jediným mým přáním a touhou jest, spatřit ještě jednou svoji vlast, naši Prahu, ty naše hory a háje. A to bude dostatečná odměna za všechno přetrpěné. Stane se tak kdy? Kdož ví!

Hořké Víno neroste.

To se připravuje z nejlačnějšího obyčejného, do kterého se přimíchají hořké výtažky, mnohdy ze všelijakých jedovatých látek v lékařnickém velkoobchodu koupených. Taková směs není pak jest nabitá co "lék", který Vám má vyhojiti bolavou nohu, netrávit žaludek i zlámané srdce!

Nechečete-li býti dále šíleni, rozmyslete si to dobře a přeavěďte se, že mad sám uznává jest co lék po staletí a proto

Karlovarské Hořké Víno,

připravené z čistého vína medového a léčivých bylin, jejich jména jsou na nálepce každé láhve vyjmenována, má tu největší moc a léčivý účinek pro žaludeční choroby.

Vážený 75letý kmet, krajan p. Josef Čiha ze Solon, Iowa, píše: "Tímto dopisem Vám dosvědčuji, že Karlovarské Hořké Víno Medové se mně osvědčilo co skutečný BALSAM pro žaludek a tudíž obživující pro soustavu celého těla. Cítím, že jest to neocenitelný ŽIVOTNÍ ELIXÍR, jakož i silitel ústrojí nervového."

Na základě nezávislých podobných doporučení dokázáno jest, že *uzdravilo mnoho lidí — a usdralo i Vás.* Dopíšte si pro podmínky, kterak získati můžete bednu "sdarma", na A. V. KOUBA, výrobitele medových vín v Boulder, Colo. Na prodej v lékárnách a jiných obchodech.

Foral & Kuncl,

jediná česká komissionářská firma v Omaze v čísle 1205 Howard ul.

obchoduje drůbeží, vozej, máskem, telaty, kůzemi a všec všemi farmerskými výrobky. Za vše platí nejvyšší ceny a peníze za zboží zasílá obratem pošty. Cenůky zasílá na požádání sdarova a to každý týden. Oslopučeni: Bradstreet, Omaha Nat'l Bank & United States Nat'l Bank. 1017

ZDARMA!

Láhev dobrého vína

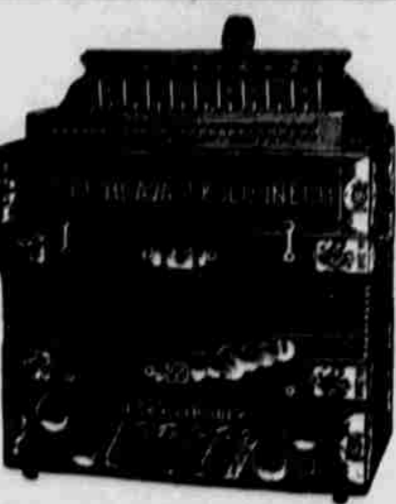
Od 7. prosince do 1. ledna dáme každému kdo u nás koupí za \$2.50 a více.

Zvláštní souvenír dáme tomu, kdo koupí za \$3.00 a více.

Pivo a lih vyřímaje.

Schneider & Klein

Jedini českí obchodníci lihovinami ve Sp. St.
1232 So. 13th St., Omaha, Neb.

Světově známé české Harmoniky jakož i původní české vyrábí největší česká dílna **Heligonky** Josef Hlaváček v Lounech, (ČECHY.)

Krajané, pište si hned pro velký cenník a objednejte jen tam, protože ani v Americe není takové harmoniky k dostání. Tam prodávají německé zboží tovární a vydávají ho za české.

Pro stůl.

Ti, kdož dovedou oceniti výborný stolní nápoj oblíbí si zajisté naše "GOLD TOP" lahvové pivo. Jest lehké, perlicí se a řízná a jako jest zdravé, jest chutné. Vyrobeno jest z nejlepšího chmele, vybraného ječmene a čisté vody — není v něm ani jediné přísady, jež by byla škodlivá neb nezdravá. Není to laciné pivo v niřádném smyslu, ale jest to jedno z nejlepších, a ti, kteříž je jednou okusili, stali se řádnými našimi zákazníky.

Dodává se v bednách a sice v lahvičkách kvartových neb pintových. Objednejte si u svého obchodníka aneb telefonem. — Tel. Omaha 1542; So. Omaha 8.

JETTER BREWING CO., vaří a lahvojí výborné pivo. SOUTH OMAHA, NEB.

Metz Bro's Brewing Co.

Nejstarší pivovar v Omaze.

TELEFON 119.

Vaří nejlepší pivo soudkové i lahvové na celém západě.

CAKLEY BROS.

výhradní majitelé

Západní dodavatelé

Jackdaw a Pure Peter Samožitných kořalek.

Roderick Dhu škotské kořalky, Escarpnong a Virginia Dare vín, Repsol-dových Kalifornských vín a pálenek.

Sulpho-Saline a Regent minerálních vod, Excelsior Springs, Mo.

Těž "ABILENA," jediné americké přírodní katarické vody.

CAKLEY BROS., importéři a velkoobchodníci lihovinami, Omaha, Neb.

A. N. Frick & Son Co.

Velkoobchodníci a importéři

LIHOVIN a LIKÉRŮ.

Nástupel farmy: E. Kirscht Sr., Frick & Son Co.

Tel. 544. 1001 Farna ul., Omaha

Předplatte se na Pokrok douze \$1 ročně.